

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
в рік року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а: місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвеш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. поноудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиция місцевя в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.— Реклямації неопечатаніє вільні від порта.— Огошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні домесени по 30 сот. від стрічки.

Голоси остороги й розваги про нашу народну політику.

(Дальше).

Такий неоправданий докір зроблений народно-демократ. дневникарством руским послам держ. ради і сѣйму вивів з терпеливості гавить д-ра Т. Окуневського, котрий звернув на се бачність, що «навіть в найбільше революційний час мусить десь мати своє пристановище розвага і спокійна думка».

«Коли ми наших послів парламентарних і соймових не будемо оцінювати після їх умової праці, але після менших або більших скандалів, котрі они будуть устроювати кулаками, то кудаж ми зайдемо? Яку ми репрезентацию собі підготовимо? Коли другі народи вишлють туди людей вишколених і приготовлених до умової праці а тимчасом головною чертою нашої репрезентации буде сама готовість до парламентарних скандалів, до кулачного бою, або, як редакция «Діла» пише, агітаційна здібність, — то що з того вийде?!»

«Очевидно вийде страшна компромітація, пише др. Окуневский, і то компромітація не одиниць але цілого народа».

«А хтож заплатить за се? Хто зверне ту страту народови, коли осмішена репрезентация народна, без поважання у других народів, прогайнує найдорожший час роботи в новім здемократизованім парламенті, час заснованя нових підвалин до нової праці поруч народів, котрі може запотребують нашої помочи і готові будуть у дечім і нам помочи, послужити, а ми тимчасом усю енергію звернемо на скандали в парламенті і на агітацію поза парламентом».

«Гриміли, кричали перші послы російські в І. думі державній; грозили «гнівом народним», а тимчасом що вийшло? Биборский протест, паперовий фарверок і то у народа якого? З бомбами і динамітом, зреволюціонізованого до споду! І де той гнів народний?! Хто знає будучність і вгадає взаємини наших народних інтересів? Чи сніло ся колись батькам нашим, що зносини наші в Київом, Холмом і т. д. порвуть ся, а тимчасом стануть сини навязувати зносини з Словінцями в Любляни, Терсту, Зари?... А прецінь воно так вийшло. Та хто знає, як довго так буде. Так мало

того... Той очевидний натиск штучної опінії публичної до «острого поступиваня» послів, невдоволенє з їх совісної праці потягне за собою ще одну біду: Лучші послы не видержать такої неправди і уступлять з публичної арени, а суспільність опинить ся в руках мало спосібних, плитких агітаторів і тогди горєтакій суспільності!»

Щеж то не так давно, як нап. демокр. орган несє клуб руский парламентарний, крім одного свого інформатора, що доказував єму можливість обструкції проти виборчої реформи, назвав мало що не хрунцями, наслідком чого нп. др. Король і Василько не хотіли підняти ся промови в будж. розправ».

Справді треба великої саможертви і терпеливості, щоби за щирю працю зносити безнастанні і безпідстачні докори і наруги. Тимто справедливо каже др. Окуневский:

«не видержить лучша душа такої оцінки праці, коли від неї у найлучших синів народу сердце розривалось — не видержить нікто. І нехай та суспільність буде певна, що коли она не здобуде ся на лучшу, як до тепер, оцінку своїх найлучших синів, то они уйдуть, уйдуть вправді тихо без ропоту, але відвічальність відтак спаде на тих, котрі суспільність нашу такнастроїли».

«І хтож та „суспільність“, питає др. Окуневский, „і от сему питаню пора по моему також заглянути в очі“.

„Чи ся суспільність, се той мужик, що оре наш чорнозем і читає лиш раз на тиждень то, що єму принесуть „Свобода“ чи „Гайдамаки“? Чи ся суспільність, се той священник смирний сільський, що читає „Діло“?!

„Ні! Се то та суспільність, що до недавна сиділа у Кучека і Ценгута за склянкою свіжого пільнера і питала зайшовшого провінціонала „що там чувати?“ Колиж ся суспільність спровадила ся до своєї льожки до Гостинниці, стала она диктувати права послам і з цигаром в зубах або з патином від білярду, в руках кричить: „мало — мало!“

„Так є! Мало, і то дуже мало — але не посольської роботи наших послів,

тільки жертви „тої суспільности львівської“.

„Значить ся — нічоcho складати все на послів. Пора перестати просто пасидерти із своїх послів а самому лишень критикувати.“

„Та суспільність наша на се лакома — бож, очевидно, лекше з близірованою міною закидати своїм послам мнимий „опортунізм“ як паражувати ся на якісь неприємности“.

Отакі гіркі слова правди вирнали ся з горячого сердца д-ра Окуневського на адресу львівських проводирів політичних, котрі своїми дневниками роблять „натиск штучної опінії публичної“ і вводять тим розлад в краю, знеохоту і зневіру, так що справді найщирші люди опускають руки і усувають ся на бік з публичної арени, а їх місце намагають заняти такі, у котрих лише „агітаційна здібність“, хоч они самі вже тепер кандидуєчи за смакували плодів сего посіву, який они самі сїяли, який зродив для них самих вельми терпкі овочі.

(Конець буде).

Справа угоди.

Угорські міністри пересиджували знов у Відни і вели урядові переговори. Вправді жадна сторона не є приклонна поступити ся зі становища, на якім стояла перед сьвятами, однак і жадна не має відваги відказати ся від дальших переговорів, або зірвати їх, бо не хоче стягнути на себе відвічальности за вагітні значінєм наслідки такого кроку. Тож радили дальше, а хотий хід тих нарад оточений найтіснійшого тайною, то всеж таки відомо, що в засаді при сих переговорах справа угоди стоїть вще і тепер на квестії довгого чи короткого речинця. З другоїж сторони витворює спірні питання ріжниця інтересів австрійского промислу і угорского хліборобства. Мадяри, які бажать розвинути промисл у себе, жадають цлової границі на австрійські товари, але зразом не хотять згодити ся на обтяженє цлом угорских хліборобских продуктів.

Мимо сего єствує вще завоєдні надія на добру полагоду тих завязтих торгів, бо обі сторони мають добру волю зберечи економічну і політичну єдність держави попри можливо найбільшу самостійність обох єї половин. Інша справа, як сї відносини уложать ся по 1917 році,

який становить речинець заключених з посторонніми державами торговельних трактатів.

З Відня телеграфують, що наради конференції міністрів в справі економічного відношення обох половин монархії, покінчено на разі. Предметом тих переговорів було подрібне обговорення всіх спірних справ, при чім в деяких напрямках наступило поновне зближене. Виявила ся при тім доконечність підприняти подрібного сформування, в цілі останного усунення різниць, а відтак також піддати нарадам спеціальних фахових комісій продинокних матерій, як залізничні тарифи і ветеринарній справи. Комісії зберуть ся у Відні з початком слідуєчого тижня. По скінченю їх нарад, дальші переговори міністрів відбудуть ся в Будапешті.

Український клуб в думі.

На запит редакції «Ruthenische Korrespondenz»: Яке є становище українського клубу в бюджетовій дебаті?», звернений до голови сего клубу о. П. А. Гриневича, подав український провідник відповідь, яку замістив згаданий орган в своїм 2. числі з д. 10. с. м.

«Український клуб порішив — пише о. Гриневич — не брати уділу в дебаті при першій читаню, аж доперва при повновних нарадах над тою квестією в палаті зложити декларацію по попереднім докладнім розсліженю становища України в російськім державнім бюджеті. В сій цілі установлено окрему комісію, до якої влучено також і мене, а яка занята тепер розслідом величезного статистичного матеріалу.

Як можу припускати, декларація буде протестом против експльоатації України в користь півночі і буде містити жадане, щоби великі доходи, які з того краю стягають до державної каси (податкова стопа на Україні є багато висша, чим в респі Росії!) не уживано для інших російських провінцій, а в ціліні на потреби українського народа.

Для ліпшого зрозуміння сказаного, вкажемо в російськім державнім бюджеті на ролю України, с. є чотирнацяти зовсім або переважно українських областей. Се є губернії: Поділя, Волинь, Бесарабія, Херсон, Київ, Полтава, Чернігів, Курск, Вороніж, Харків, Катеринослав, Таврія, Область над Чорним морем і Кубанщина. (Як бачимо українські політики навіть не беруть в рахунок географічних окраїн Люблинщини, Сідлеччини, Бересту литов., Вороніжщини та Саратовщини.)

В моїх виказах хочу опирати ся на офіціальних датах про державні доходи і розходи, як они наведені в докладі державної контролі за р. 1903., позаяк нормальне відношене в р. 1904 закладамутила російсько-япанська війна, а новійших дат нема під рукою.

Довідуємо ся, що загальна сума зібраних на Україні державних доходів виносила 519.6 мільонів рублів, або коло 26% всіх державних доходів (20.18 мільонів рублів) натомість сума видатків для неї виносила 279.5 мільонів рублів,

або трохи щось більше як 15% загальних видатків держави (1847.3 мільонів рублів). Як видко з сих дат, виносила надвижка доходів з української території лише в р. 1903 аж 240.1 мільонів рублів, коли надвижка в цілій державі виносила тільки 184.5 мільонів рублів. Надвижка державних доходів над видатками в Україні була о 55.6 мільонів рублів більша, чим в цілій Росії. Коли навіть дочислимо до суми видатків для України всі надзвичайні державні видатки, то виходить все таки, що зібраних на Україні державних доходів (519.6 міль. рублів) около 44% (226.7 міль. рублів) ужиго на покритє дефіцитів всіх інших провінцій держави.

Наведені дати завдають брехню виводам міністра фінансів Козовцева, який підчас бюджетової дебати відогрів наново стару казку про мнине зубожінє центра на користь окраїнних областей. Правдою є: Центр зріс у силу коштом як раз окраїнних областей, а головно коштом плідного, багатого рільними плодами полудня Росії, тимчасом коли в згаданім краю, мимо его природного богацтва тисячі мруть з голоду і ниї там є більше анальфабетів, як перед 200 роками.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Марка, римо-кат.: Валеріяна. — В понеділок: руско-кат.: Тита препод.; римо-кат.: Анастасій. — Вівторок: руско-кат.: Никити, Теодозій; римо-кат.: Лямберта.

— **Чпає ся як паний плота** „Діло“ наших заміток в університетській справі, накручуючи своїм ладом, що вібито для нас *summa lex* — воля міністрів! Вжеж само „Діло“ подало комунікат депутації, в котрій були самі горячі речники і винесли з розмов з міністрами корисне вражінє! Миж навпаки тому комунікату висловили зовсім отверто, що ті рожеві надії, які покладаю на успіх депутції, не здійснять ся і тому вказали на задачу, яка жде і нашу молодіж і нашу суспільність. На се не нашло „Діло“ ніяких аргументів повиявних, бо оно не звикло воювати аргументами, а лише глумливі докори і безосновні інсвуації. Чому „Діло“ не зволило пояснити, длячого проф. Пулюя не упрошено до участи в депутації, хоч він був толі у Відні? Чи не є се кагальний дух? А також чому не зволило пояснити, задля яких причин доси проф. Студинський не предложений до ординатури і хто сему перепорою. Колиж „Діло“ викручує ся із сего і ситуацією, мовби п. Барвінський робив заходи, щоби не допустити д-ра Франка до доцентури, то новтаряє ту саму нікчемну клевету, яку кинув автор *Obrazków galicyjskich*, не маючи на се ніяких доказів, на що вже давно відповів сам п. Барвінський. Такі видумки вигрівають ся звичайно у Кучека, Ценгута, Шнайдра ітд. і достойні хваба *Wiek-u powego*, але не дивника, що хоче бути поважним речником опінії публичной.

Заразом мусімо відповісти „Длови“ на его „полеміку“ в справі речинця вступленя в жите нового закоча про урядову мову в автономічних властях. Закид „Дла“, немов то ми „баламутимо своїх читачів“ є нев-існою видумкою, бо зацитований „Длом“ зі згаданого закона § 10, в силу якого закон обовязує зараз зі своїм оловіщеням, відповідає зовсім нашим виводам в статі „Поспішились“, якої вже сам титул означає, як нашим противникам було нильно ввести як найскорше

закон в жите. Коли ми в окремії нотатці звернути увагу читаючого загалу на квестію речинця обовязуючої сили нового закона, то тільки на се, щоби тим досаднійше зазначити виімковість зацитованого „Длом“ § 10, яке про се навіть не згадало, як про річ, що сама собою розуміє ся. Отже коли „Дло“ згадує з того приводу про свинковатого Марціна, то вказує там хваба само на себе.

— **Реколекції для пань у Львові** відбудуть ся заходом Товариства пань під покровом Пр. Діви Непорочно Зачатої в церкві СС. Василянук ул. Зиблікевича в днях 15. (понеділок), 16, 17, 18. і 19. цвітня с. р. Порядок слідуєчий: Кожного дня о 4. год. по полудни наука, по науці суплікація. Дня 20. цвітня (субота) о 4. год. сповідь. Дня 21. цвітня (неділя) о 8. торжественна служба Божа, на котрій відбудеє спільне св. Причастіє і закінчене реколекцій.

— **Духовний концерт**, який відбув ся в четвер при битком заповненій салі добірною публикою, випав також і під артистичним зглядом цілком вдоволяючо. Виступи солістів п. Пасичинського і пни Прокешівної нагороджувано невмовкаючими оплесками, яких не щаджено і хорви богословів, виконавшому в належним пієтизмом прекрасні хотяй трудні твори наших церковних композиторів. Однак безперечно найбільше заслужив собі те сердечне принятє хор учеників академічної гімназії під умілою рукою проф. Вітошинського. Завдяки знаменитій методі сего педагога-дирігента, діти співають з таким спокоєм і певністю, що і в найвисших тонах не чути форси, ані штучности, а голоси зливають ся з інструментальною прецизією. Хор п. Вітошинського становить собою унікат в роді не давно гостювавшої і на львівській сцені італійської оперної трупи дітній. Однак продукції хору наших учеників полишають далеко артистичнійше вражінє, чим співацке карикатурованє італійських „артистів“. — Докладнійше справозданє з пера фахового рецензента замістимо пізнійше.

— **З львівського „Сокола“** просять нас оповістят, що запоріджений на завтрішню неділю відчит не відбуде ся з огляду на відчит п. Гн Хоткевича. На неділю 21. с. м. приготовано в „Соколі“ концерт з багатою і добірною програмою.

— **Руский язык урядовий** завели дальше отсі громади: Устє єпископскє (місточко) (п. Борщів 31), Баранів, Бобрів, Задарів, Красів, Лазарівка, Лядке, Низколизи і Пужники (пов. Бучач 26), Кропивник старий і Кропивник новий (пов. Дрогобич 19), Товстенке (пов. Гусятин 10), Товсте село (пов. Заліщики 16), Доброводи, Залуже і Лубянки (пов. Збараж 15), Скварява (пов. Золочів 20), Угринів середній (пов. Калуш 16), Балинці, Бучачки, Товмачик, Трофанівка та Іванівці (пов. Коломия 18), Хлиплі (пов. Мостиска 28), Слєць (пов. Самбір 36), Дубківці і Рахтівці (повіт Скалат 12), Видинів, Залуче, Зібранівка, Ілиці, Княже, Кулачин, Попельняки, Потічок, Рудники, Тучапи і Устє (пов. Снятин 23). Доси зголошено 1.003 громад, які завели руске урядованє.

— **Руска мова в армії.** Зі Скільщиани пишуть до „Дла“: Військова коменда пробувала військові відправи давати вислуженим жовнірам в польській мові, але коли перед кількома літами трєх вислужених жовнірів (ляндверістія) звернули польські відправи з допискою, що служили при австрійській армії а не при польськім війську, та що Австрія заporučила Русинам пошану за їх кров для їх мови, дістали відправу всі в рускій мові і дальше військовість не пробує вже польциною між нас шафувати.

— **Нову Читальню „Просьвіти“** отворено дня 24. м. м. в Старих Кутах на присілку Пенківка. Членів вписало ся близько сотки.

— **В Добромили** устроює Читальня „Просьвіти“ дня 14. с. м. концерт в честь Маркіяна Шашкевича в касиновій салі о 8. год. вечером.

— **Смерть президента міста Львова.** Нині о 11½ год. перед полуднем помер ненадй-

